

Başvuru Numarası	:2022/1184
Toplantı Tarihi/Sayısı	:14.9.2023/36
Karar Numarası	:2023/684
Başvuran	:Av. E.K.
Başvuran Vekili	:-
Adres	:-
Muhatap Kurum/Kişi	:Batman Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres	:-

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; başvuranın müvekkilinin hukuka aykırı ve keyfi şekilde denetimli serbestlik hükümlerinden faydalandırılmadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Müvekkilinin suç işlemek amacıyla örgüt kurmak ve yönetmek suçundan tutuklanarak tehlikeli hükümlü statüsüne alındığını, örgüt kurmak ve yönetmek suçlarına ilişkin olarak tahliye edilmesine, yalnızca ruhsatsız silah bulundurma suçundan ve yaralama suçundan dolayı 2 yıl 10 ay hüküm giymesine karar verilmesine rağmen hala yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumunda ve tek kişilik odada tutulduğunu,

b. İdare ve Gözlem Kurulunun keyfi ve hukuka aykırı şekilde müvekkil hakkında denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına uygun olmadığına karar verdiğini, denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasının zorunlu olmadığı belirtirse de keyfi olarak karar verilemeyeceğini, mahpusun davranış, faaliyet, kendini geliştirmesi gibi birçok faktörün değerlendirmeye alınması gerektiğini, Kurulun değerlendirmesinde müvekkilin basında suç örgütü olarak yer aldığından söz edildiğini ancak bunun kesin bir bilgi olmadığını ve ilgili haberlere dayanarak karar verilmesinin masumiyet karinesini ihlal ettiğini,

c. Müvekkilinin Kurumda bulunduğu süre içerisinde olumsuz tavır sergilemediğini, disiplin cezası almadığını, denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmamasının adil yargılanma hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği haklarını ihlal ettiğini, Kurul üyeleri açısından görevi kötüye kullanma ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçu oluştuğunu iddia etmiş olup, gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Batman Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mahpusun 9/12/2021 tarihli dilekçeyle denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması talebinde bulunduğunu, yapılan değerlendirme neticesinde İdare ve Gözlem Kurulunun 9/12/2021 tarihli ve 2021/1188 sayılı kararıyla talebin reddine karar verildiğini, mahpus vekili tarafından Batman İnfaz Hakimliğine yapılan itiraz sonucu ... tarihli ve ... esas, ... karar sayılı kararlar itirazın reddine karar verildiğini, mahpus vekili tarafından

Batman 1. Ağır Ceza Mahkemesine yapılan itiraz sonucu ... tarihli ve ... değişik iş sayılı kararlar itirazın kesin olarak reddine karar verildiğini,

b. Akabinde mahpusun 13/6/2021 tarihli dilekçeyle denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması talebinde bulunduğunu, yapılan değerlendirme neticesinde İdare ve Gözlem Kurulunun 29/6/2022 tarihli ve 2022/775 sayılı kararıyla talebin reddine karar verildiğini, mahpus vekili tarafından Batman İnfaz Hakimliğine yapılan itiraz sonucu ... tarihli ve ... Esas, ... Karar sayılı kararlar itirazın reddine karar verildiğini, mahpus vekili tarafından Batman 1. Ağır Ceza Mahkemesine yapılan itiraz sonucu ... tarihli ve ... değişik iş sayılı kararlar itirazın kesin olarak reddine karar verildiğini,

c. Yargı bağımsızlığına sahip hâkim kararlarına karşı idarenin hiçbir şekilde telkin ya da tavsiye suretiyle müdahale imkânı bulunmadığını, Kurum personelinin görevi çerçevesinde herhangi bir kusur ve ihmalinin bulunmadığını, yapılan işlem ve uygulamaların ilgili mevzuat gereğince yerine getirildiğini beyan etmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; Kurum itiraz yollarının açık olduğunu belirtmiş olsa da itiraz sürecinde şekli yönden inceleme yapıldığını, esas yönünden inceleme yapılmadığını, dolayısıyla müvekkilinin keyfi olarak denetimli serbestlik tedbirinden faydalandırılmadığı gerçeğinin değişmediğini iddia etmiş olup, gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükmüne bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılması" başlıklı 37'nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"*Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur.*"

8. Adı geçen Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

"*Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, "*Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarında karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı*" yönünden incelenir.

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda*

ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; *"özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın müvekkilinin hukuka aykırı ve keyfi şekilde denetimli serbestlik tedbirinden faydalandırılmadığı iddiası konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi" başlıklı 89'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; *"Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur."* Aynı maddenin yedinci fıkrasına göre, *"İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir."*

13. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 109'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; *"Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur."* Aynı maddenin altıncı fıkrasına göre; *"Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemez."*

14. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları" başlıklı 16'ncı maddesinin ilk fıkrasına göre; *"Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur."*

15. Aynı Yönetmelik'in "Kurul kararları" başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; *"Açık ceza infaz kuruma ayrılmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve ceza infaz"*

kurumundan doğrudan koşullu salıvermeye dair değerlendirmede hükümlünün iyi hâlli olmadığına karar verilmesi durumunda, hükümlü hakkında yapılacak bir sonraki değerlendirme tarihi kararda açıkça belirtilir. Yeniden değerlendirme süresi üç aydan az, bir yıldan fazla olamaz.”

16. Aynı Yönetmelik’in “Kararlara karşı başvuru” başlıklı 39’uncu maddesine göre; “İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.”

17. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu’nun “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar” adlı 6’ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; “İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır.”

18. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; somut olayda başvuranın müvekkilinin süresi içerisinde İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirmeye tabi tutulduğu, Kurulun hükümlüyü açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak iyi halin belirlenmesine esas olarak yapacağı değerlendirmesinde hangi kriterlerin kullanılacağına yasa ve yönetmelikler ile belirlendiği ve ayrıca bu hususta alınacak tüm kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu görülmüştür.

19. İnceleme sonucunda, başvuranın müvekkilinin denetimli serbestlik hükümlerinden faydalandırılma talebine ilişkin olarak, İdare ve Gözlem Kurulunun mahpusun tehlikeli hükümlü statüsünde olması nedeniyle olumsuz karar almasının ve hükümlüyü yeniden gözlem altında tutmaya karar vermesinin mevzuat kapsamında kaldığı, alınan kararlara karşı hükümlü tarafından İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde yasal itiraz hakkının kullanıldığı, mahkemeler tarafından yapılan inceleme sonucu söz konusu itirazların reddedildiği, itirazların reddi sonucunda ilgili kararların kesinleştiği görülmektedir.

20. Anayasa'nın “Yargı yetkisi” başlıklı 9’uncu maddesinde “yargı yetkisinin, bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı”; “Mahkemelerin bağımsızlığı” başlıklı 138’inci maddesinin ikinci fıkrasında “hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı” düzenlenmiştir. İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yapılan incelemeler sonucu kesinleşen kararı konu alan başvurunun yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin bir işlem niteliğinde olduğu kanaatine varılmaktadır.

21. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 67’nci maddesine göre; “Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvurunun “kabul edilmez” olduğuna karar verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye